

Almanac de Interlingua

Numero 93 – Decembre 2017

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le crise de language de Stefan George

In 1890, post retornar de un viage a Espania, le poeta german Stefan George scribeva a su amico Arthur Stahl: “*Amico de meo cor! El tono elegiaco con que parlas en tua letra de nostra correspondencia longamente interrompida me ha magio commovido que el vituperio fortisimo. Per amor de Deo, tu habera exclamate, in que lingua tu me scribe isto, ma le principal es que tu me comprende. [...] Le idea que desde mi juventute me tormenta e me face patir tote sorta de tribulationes, que in determinate periodos me importuna un e altere vice, ha volvite a dominar me desde ante poc tempore: io me refere a conciper, io proprie, un lingua litterari pro mi proprie fines a partir de material clar, romanico, de simile sonoritate e tamben facilmente comprensibile. Le motivos per que io non vole scribe in mi lingua materne german, io non los pote exponer in iste spatio tanto reducte [...]. In illo radica tamben le motivo per que ante ja lunas io scribe nulle cosa, perque simplemente io non sape in que lingua scribe.*”

Le poetas Stéphane Mallarmé e Hugo von Hofmannsthal, con qui George habeva contacto, affirmava haber patite un sentimento como iste, que los impediva de scribe. Le language de George Stefan distilla alcun cosa primitive e se manifesta mesmo in le typographia empleate in su obras. George non facilita al lector le approximation a su litteratura: ille utiliza le *Karolingische Minuskelschrift* (Scriptura Minuscule Carolinge), un typo de littera inusual pro su coetaneos in que le substantivos se scribe con initial minuscule, como in le Medioevo. Le mesme cosa habeva prescripte Jakob Grimm, desirose de que su lectores se concentrava in lor lectura, audiente mentalmente parola post parola.

George sempre albergava, tamben, le desiro de crear un language secrete capace de sublinear le rolo prophetic, messianic que ille confere al poetas. In su intention de cambiar le lingua quotidian per un altere, on nota un senso biblic: Deo parlava e creava. E assi anque le poeta crea mundos a su imagine e similitia. Un viage a Espania provideva a George material a partir del qual ille poteva confectionar su proprie lingua poetic, denominate per ille *lingua romana*.

Le poema *Rosa Galba* es scripte in iste lingua e tamben in germano, e se potera comprender sin grande incommodo per illes qui utiliza Interlingua:

Rosa galba **Gelbe Rose**

En la atmosfera calida tremulante de odores
Im warmen von gerüchen zitternden luftkreis

En la luz argentea de un de fallaz
Im silbernen licht eines falschen tages

Ella respira circunfundida de un galbo fulgor
Hauchte sie von gelben glanz umgossen

Envelata toto en una seta galba
Ganz gehüllt in gelbe seide

Multo vagamente con aria extranea
Fast gestaltlos mit fremdem aussehn

No lassando devinar distinctas formas
Nur lässt sie bestimmte formen ahnen

Que si sua buca se contracta en moriento subridor
Wenn sich ihr mund zu sterbendem lächeln verzieht

E suas spatulas o suo seno en un leve altiar
Und ihre schulter ihr busen zu leichtem zucken

Dea misteriosa de Brahmatputra o Ganges
Göttin geheimnisvoll vom Brahmaputra vom Ganges

Pareceste creato de cera inanimata
Du schienst aus wachs geschaffen und seelenlos

Sin tuos oelos densamente ad umbratos
Ohne dein dichtbeschattetes auge

Cuando lassos del reposo subito se levaron
Wenn es der ruhe müd sich plötzlich erhob

Basate sur *Stefan George y la lingua romana*, articulo scripte per Carmen Gómez García, publicate in le adresse <http://www.depauw.edu/learn/adelantado/issue4/gomez.html>.

Le varie mundiales de clubs

Un torneo britannic victe per le club campion scotese Hibernian in 1887 era denominate *Football World Championship*. Secundo le FIFA, totevia, le prime essayo de un ver mundial de clubs eveniva in 1909 e 1911, quando le equipa amateur anglese West Auckland vinceva, in ambe ocasiones, a rivales de Italia, Germania e Suissa.

In 1951, tres clubs sudamerican e cinque europees se confrontava per le *Copa Rio Internacional*, cuje victor Palmeiras era celebrate al epocha como campion mundial. Stanley Rous e Orrotino Barassi, membros del FIFA, se involveva personalmente con le organisation, ma le presidente Jules Rimet non recognosceva le torneo – in 2007, Sepp Blatter novemente refutarea de facer lo, sub argumento de que solmente duo continentes era representate in iste competition. Bensuscesse, le torneo se repeteva in 1952 con formato identic. Fluminense conquireva le titulo sur Corinthians.

Le idea de un mundial de clubs era tunc latente. A partir de 1952, Venezuela se proponeva a organisar un torneo annual que deveniva cognite como *Pequeña Copa del Mundo*. Ben que clubs importante prendeva parte, iste competition recipeva minus attention del pressa que su similar brasilian. Quatro clubs sudamerican e europees se confrontava in un total de sex rondas e lo que summava plus de punctos deveniva campion.

Le premundiales del 1950s

Torneo	Anno	Campion	Vicecampion
<i>Copa Rio Internacional</i>	1951	Palmeiras	Juventus
	1952	Fluminense	Corinthians
<i>Pequeña Copa del Mundo</i>	1952	Real Madrid	Botafogo
	1953 (a)	Millonarios	River Plate
	1953 (b)	Corinthians	Roma
	1955	São Paulo	Valencia
	1956	Real Madrid	Vasco da Gama
	1957	Barcelona	Botafogo

Inaugurate in 1957, le *Tournoi de Paris* invitava a su prime edition le campion continental europees Real Madrid, que perdeva le titulo pro le representante brasilian Vasco da Gama in un revanche del torneo de 1956 in Caracas. Le match era descripte per le pressa como equivalente a un final de coppa mundial. In un match amical realisate in 1959, Real Madrid vinceva Santos, campion del Torneo Rio-São Paulo, tunc le plus prestigiose competition brasilian. Un vice plus, le pressa celebrava le match como un decision mundial. Per iste epocha, le nove presidente João Havelange haveva annunciate le creation de un mundial de clubs sub controllo del FIFA.

Le *Intercontinental Cup* comenciava a disputar se in 1960 per le campiones continental europees e sudamerican. Le organisation era ancora in manos del UEFA e del Conmebol, post que le FIFA se refusava a denominar “mundial” a un torneo sin participation del altere continentes. Le disputas se dava in matches de ita e retorno e, usque 1968, un tertie match playoff quando necessari – al epocha on non utilisava le criterio de differentia de goals ni le decision per penalties. Le participation de Pelé in 1962 dava prestigio al nove coppa e attraheva le interesse del Concacaf, cuje inclusion era totevia negate per le organisatores.

Malgrado iste successo initial, episodios de brutalitate stigmatisava le veniente editiones, ducente al boycott de alcun clubs europees. In 1973, le match de retorno era cancellate, como anque le editiones de 1975 e 1978. Per iste epocha, tres altere continentes reivindicava participar e le revista francese *L'Équipe* se proponeva a patrocinar un ver mundial, ma le projecto non prosperava per obstruction sur toto del europees. Tunc, le jornal espaniol *El Mundo Deportivo* appellava iste coppa “un can sin domino” e affirmava que al clubs non interessava assumer un risco tanto grande a cambio de tanto poc pecunia.

Le compania japonese Toyota solveva iste problemas al imbraciar le idea de recuperar le prestigio de un competition deteriorate. Le *Toyota Cup* establiva un obligation contractual pro le campiones continental europees e sudamerican, que debeva confrontar se in un match sol, disputate sempre in Japon a partir de 1980. In iste decennio, le Football Association anglese tentava de organisar un mundial plus inclusive, ma le projecto japonese restava plus attractive al clubs europees.

Le titulo mundial continuava a esser, dunque, symbolic usque a 2000, quando FIFA finalmente realisava un competition con representantes de tote le continentes. Le proposition haberea essite formulate per Silvio Berlusconi, tunc presidente del Milan, in un evento que precedeva le mundial de 1994 in le Statos Unite. Le projecto original del *FIFA Club World Championship* includeva le sex championes continental, le ultime campion mundial e le campion national del pais sede. Assi se jocava le prime edition in Brasil, conquisite per Corinthians.

Un accomodation politic faceva que Vasco da Gama, campion continental de 1998, era invitate in loco de Palmeiras, le campion de 1999 – il era conveniente que un club de Rio participava, ja que le matches de un del duo gruppos se disputarea in le stadio Maracanã. Un secunde edition deberea evenir in Espania, augmentate a duodece clubs e con participation extemporanee de Palmeiras, ma le interpresa partenari de FIFA entrava in colapso e cancellava le torneo. Plus tarde, on comprobarea que le corruption duceva a iste episodio, le qual dava supervita al Cuppa Toyota usque 2004.

Post un victoria 1-0 e un equalisation 2-2 ante le turinese Juventus, le jornales brasilian annunciava Palmeiras como campion mundial in 1951. Le match final era disputate in le stadio Maracanã, in Rio, ante un publico de 100 mille personas. In 1999, Palmeiras perdeva le Cuppa Toyota pro Manchester United. In 2000, le club paulista era exclude del Campionato Mundial organisate per le FIFA, que invitava Vasco in su loco. In 2001, le edition de que participarea Palmeiras era cancellate. Le 27 octobre 2017, FIFA dava al cuppas Intercontinental e Toyota le status de titulo mundial. Le reivindicacion de Palmeiras resta insucesse, lo que ocasiona grande numero de burlas per fans de clubs rival.

In 2005, le mundial de FIFA resurgeva post un fusion con le Cuppa Toyota. Le nove *FIFA Club World Cup* se disputarea in Japon per le sex championes continental solmente, le europeos e sudamericanos con un advantage, basate sur prestigio, de ingressar in le ronda semifinal. A partir de 2007, le campion national del pais sede tornava a esser incluse – in toto, tres equipas domestic ha attingite le final usque ora: Corinthians in 2000; Raja Casablanca in 2013; e Kashima Antlers in 2016. Anque, le cuppa mundial de clubs se ha realisate foras de Japon a ocasiones – lo de iste anno se jocara in le Emiratos Arabe Unite inter le dies 6 e 16 decembre.

Le torneo recipe ben minus attention in Europa que in le altere continentes. In Sudamerica, illo remane considerate le plus alte conquista que un club pote attinger, mesmo con tote le importantia del Cuppa Libertadores. Administrativamente, on critica le criterios economic pro eliger le pais sede, le basse retorno financiari pro le clubs participante e le condition inequal in que le equipas comencia cata torneo. Sur le campo sportive, il ha un disappunctamento perque le clubs europeae ha devenite practicamente imbattibile sub le currente modello del football. In facto, clubs europeae vinceva novem del ultime dece editiones. Illos participava de tote le finales excepto le prime, in 2000. Salve le eventual surprisas domestic, le club congolese Mazembe era le sol de foras del axe a attinger un final, in 2010.

Al sinistra, le jogadores del Barcelona altia lor trainer Pep Guardiola post un massive victoria de 4-0 sur Santos in 2011. Al dextra, Corinthians celebra ante 30 mille fans qui viaggiava a Japon in 2012 pro accompagnar le unic del ultime dece mundiales que le clubs europeee non conquireva.

Le formula del futuro

Le 2 decembre ha initio le quarte saison del campionato mundial de Formula E, un competition concepte in 2012 pro autos movite esclusivamente a energia electric. Le prime cursa official se realisava solmente duo annos plus tarde, e usque hodie le pilotas debe conducir duo autos durante un mesme cursa, ja que un sol batteria electric ancora non suffice pro tote le percurso. Innovative, iste categoria ha attracte plus de fans saison post saison, durante que le traditional campionato de Formula 1 ha perditte un tertio de su audientia mundial in le ultime dece annos.

Le nove formula electric utiliza le mesme systema de punctos, que hodie es standard in tote le competiciones sanctionate per le Federation International de Automobilismo, e concede punctos extra al *pole position* e al pilota que durante le cursa face le giro le plus rapide. Companias ben cognite como Mercedes, Audi, BMW, Porsche, Renault, Citroën, Jaguar, Nissan e Penske construe le autos. Le *grid* se compone de dece equipas con duo pilotas, plures con experientia in le Formula 1. In isto toto, on se senti familiar in comparation con altere categorias automobilistic.

Le specificitates es que le saisons comencia in le secunde semestre e que alcun “e-prix” es duple: on disputa duo cursas in un mesme weekend. Il non ha tante cursas, e le majoritate del circuitos es traciante sur le stratas de metropoles touristic, de modo que le scenarios deveni un attractivo plus.

Photos de cursas del Formula E in Paris e Nove York.

Altere puncto forte del Formula E es le equilibrio. Le autos es multo similar in potentia, dunque le capacitate de conducir e administrar su batterias es essential pro que

un pilota e su equipa obtene successo. Anque, le cursas es plus breve, lo que augmenta le possibilitate de que un *outsider* lo vince.

Pro le fans brasilian, specialmente, le Formula E tende a devenir tanto attractive como le Formula 1. In le tres saisons ja disputate, duo campiones era brasilianos: Nelson Piquet Jr vinceva le prime; le suisse Sébastien Buemi ganiava le secunde; e Lucas di Grassi era campion in le ultime. Pro que on pote comparar, le ultime campion brasilian in le Formula 1 era Ayrton Senna, in 1991. Su possibile continuatores Rubens Barrichello e Felipe Massa es considerate mal pilotas per le fans, post que illes sempre curreva al umbra de lor companiones de *scuderia* e, mesmo quando illes conduceva bon autos, illes perdeva le titulo del saison. Ancora peyor essera 2018, quando Brasil habera nulle pilota in le campionato de Formula 1 per le prime vice in quaranta-octo annos. Usque iste momento, tamen, le Formula E remane un categoria obscur pro multes, con su cursas exhibite solmente in television per cabo, durante que le Formula 1 continua a reciper grande promotion in TV aperte.

Calendario del saison 2017-2018 del Formula E

Stadio	Data	E-Prix
1 e 2	2 e 3 dec	 Hong Kong
3	13 jan	 Marrakesh
4	3 febr	 Santiago de Chile
5	3 mar	 Citate de Mexico
6	17 mar	 São Paulo
7	14 apr	 Roma
8	28 apr	 Paris
9	19 mai	 Berlin
10	10 jun	 Zürich
11 e 12	14 e 15 jul	 Nove York
13 e 14	28 e 29 jul	 Montreal

Duo citationes

“Personas creative: 1) ha lor campo de energia accessibile; 2) ha le habilitate de retenir e liberar pensatas inconsciente e preconsciente; 3) supporta que on les considera anormal o excentric; 4) es plus sensibile; 5) ha un vita de phantasia plus ric e sonia plus quando es eveliate; 6) es enthusiastic e impulsive; 7) demonstra signos de synesthesia (p.ex. saporar colores, vider sonos, audir olores); 8) presenta differente patronos de unda cerebral que le personas minus creative, specialmente durante activitates creative; 9) quando es confrontate con innovationes de designo, musica o ideas, illes deveni excitate e involvite (personas minus creative deveni suspiciose e hostile); 10) quando illes recipe un nove solution pro un problema, illes deveni animate, suggere altere ideas, non se importa con detalios e problemas (personas minus creative analysa le defectos plus tosto que explora potentiales.”

(E. Paul Torrence e Laura K. Hall, *Journal of Creative Behavior*, 1980)

“On non pote imaginar un differentia plus grande que lo que il ha inter mi ambiente ci in Suissa e mi ambiente in Anglaterra. De un latere, le dignitate, le tranquillitate le plus ceremoniose; de altere latere le vivacitate e le agilitate que jammi se addormi.”

(Stefan George)